

OPONENTNÍ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

autor: Bc. Kateřina Skotálková

název: Revitalizace bývalého areálu tiskáren Severografie v Liberci

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. akad. arch. Jan Hendrych

datum: 06/2020

oponent: MgA. Jakub Chuchlík

Téma a motivace

Předmětem řešení diplomové práce Kateřiny Skotálkové je jasně vymezený, intenzivně zastavěný, architektonicky bohatý a zcela prázdný městský blok v centru Liberce, na okraji čtvrti Kristiánov. Pozoruhodná drúza reprezentativních pozdně barokních, klasicistních a industriálních, art-decových objektů fungovala od konce 19. století jako jeden areál tiskáren bratrů Stiepelových, po znárodnění jako podnik Severografie. Opuštěnou chátrající srostlici, ve vlastnictví jednoho majitele, je nutné řešit jako jeden celek. Její nové využití bude mít výrazný vliv na široké okolí.

Volbu témat, kterým se jako architekti věnujeme považuji za důležitou součást profese. Z dokumentu diplomové práce vyplývá, že si je autorka významu předmětu řešení v urbanistickém i architektonickém měřítku vědoma a že je pro ni hlavní motivací ke zpracování projektu.

Zadání a analýza

Stavební program pro nové funkční využití areálu vychází ze zadání investora. Autorka ho v dílčích ohledech podrobuje kritické revizi, především na základě prostorových možností stávajících objektů. Je otázkou zcela jiného prověření, zda je třetina stavebního programu, spočívající v zázemí pro Kristianoff festival – centrum kreativního průmyslu, životaschopnou možností využití. To však není otázka na autorku diplomové práce.

Analytická část projektu se ze všeho nejvíce věnuje důkladnému čtení vlastní stavební tkáně a její geneze. Obsahuje stavebně historický i stavebně technický průzkum. Kromě závěrů formulovaných v těchto kapitolách je porozumění architektonicko-stavebním vztahům složité stávající struktury patrné ze samotného návrhu.

Východiskem pro stanovení konceptu konverze je vyhodnocení hlavních potenciálů a hlavních problémů území. Ty jsou zjednodušeny do několika hesel, která by si zasloužila pečlivější formulaci. I v uvedené podobě však hesla implicitně naznačují křížovatku pro základní koncepční rozhodnutí celé konverze. Heslo: „vnitřní labyrint“ je identifikováno jako potenciál i problém zároveň.

Koncept

Základní idea konverze je založena na chápání bloku jako jednoho propojeného a přehledného organismu, který se (přes svou vrstevnatost) jako jeden organismus také nově prezentuje svému okolí. Tento přístup je složen ze dvou hlavních kroků.

Prvním krokem autorka zasahuje do stávající struktury s cílem propojit a zpřehlednit dvorky do čitelné komunikační linie, spojitého veřejného prostranství, vůči kterému jsou

organizovány jednotlivé funkce. Je to vědomé rozhodnutí, adekvátní charakteru zadání. Druhá cesta na naznačené křižovatce v závěru analýzy by zřejmě organizovala prostor inverzně. Dvorky by zůstaly intimním labyrintem, čitelným jen pro místní a veřejný život by se více odehrával na vnější hraně bloku. Přítomnost bloku ve městě by byla chápána prostřednictvím jednotlivých domů, jejich vstupů a dvorků. Touto cestou však projekt záměrně nešel.

Druhý krok koncepčně čisté linie rozhodnutí - propojit blok do jednoho organismu - je nová stavební vrstva. Vědomě komponovaná a sebevědomá dominanta, která zakončuje postupně vrstvené hmoty jedním velkorysým gestem. Blok samostatných, byť propojených, domů se stává palácem. V logice zvoleného konceptu i hierarchie funkcí je to hlava jednoho organismu; nová tvář, reprezentující nové využití a pozorující město. Při opačném pohledu z města: mezi S tower a palácem Syner, směrem zpět na novou tvář, se nabízí otázka, které funkce a objekty mají být městskou dominantou i co tyto dominanty reprezentují. V navrženém konceptu, který je uvozen citátem Maxe Dvořáka, a který sám důkladně ctí hodnoty vrstvení, působí teze o zakončení příběhu sjednocující nástavbou trochu troufale. Milým uzavřením jednoho kruhu vývoje řešeného bloku by bylo vynesení původních zahrad na střechu nástavby. Nebyla by to jen sentimentální reminiscence, ale i praktická adaptace na klimatickou změnu. V neposlední řadě by střešní zahrada změkčila pravicový zásah do rostlé střešní krajiny města.

Návrh

Vlastní architektonický návrh je dokumentován úctyhodným množstvím pečlivé výkresové dokumentace. Je patrné, že rozluštění spletné prostorové šifry byla věnována velká péče. Výsledek je přesvědčivý a uvěřitelný. Z hlediska prostorových vazeb umí široká paleta řezů představit návrh důkladně. Požadované funkce jsou situovány s pochopením pro charakter stávajících objektů, prostory navrženy v adekvátních proporcích.

Na škodu návrhu je, že dokumentace příliš nepracuje s materialitou, strukturou a stíny, které budou mít obrovský vliv na atmosféru všech navržených prostorů. Na jejich předpokládaném efektu také nepochybně stála celá řada autorčiných rozhodnutí. Vzhledem k celkovému rozsahu je však podrobnost zpracování pochopitelná a dostatečná.

Samostatné téma je návrh nástavby. Vzhledem k radikálnosti konceptu by zde byla výpravnější a sugestivnější dokumentace na místě. Bylo by dobré vidět podrobněji vztah nové hmoty a původních domů, jak bude vypadat a působit:

- meziprostor, do kterého je podle popisu situovaná technologie
- fasáda, která má být éterická
- městské panorama s dlouhou rovnou hmotou

Za nejspornější moment považuji návrh fasádního pláště z komůrkového polykarbonátu. Deklarovaným cílem je odlehčený, éterický výraz hmoty. Ten se však, vzhledem k plochosti fasády, může z řady úhlů proměnit v těžký, bednovitý kubus. Nevyužit náročně vytvořené, konstrukčně nesamozřejmě a výjimečně exponované pozice k výhledům působí trochu jako zlomyslný naschvál. Tepelně-technicky by absence stínění pravděpodobně znamenala složité řešení tepelné pohody celého prostoru nástavby.

Struktura a podoba dokumentace

Dokumentace je přehledně strukturovaná a graficky kultivovaná. U výkresové části by bylo užitečné rozlišit kromě bouraných také navrhované konstrukce. Toho si je autorka vědoma a překážkou k doplnění byl pouze zmíněný značný rozsah výkresů. Případné další výhrady jsou ryze kosmetické:

- bylo by přehlednější používat jednu pozici a velikost schémat
- provozní diagramy je vhodné prolnout s plošnými požadavky stavebního programu

Závěr a hodnocení

Přes několik zmíněných výhrad považuji diplomovou práci Kateřiny Skotálkové za podnětný příspěvek do diskuze nad využitím tohoto pozoruhodného území v centru Liberce. Diplomová práce nepochybně splňuje cíle zadání. Po obsahové stránce předkládá plnohodnotný architektonický názor, formulovaný adekvátními prostředky, čímž splňuje požadavky na udělení akademického titulu. Vzhledem k celkové kvalitě zpracování věřím, že na výše zmíněné kritické komentáře autorka konstruktivně zareaguje ať už v rámci obhajoby své práce či v případné další diskuzi s vlastníkem areálu, který touto prací získal užitečný podklad k hledání způsobu konverze areálu.

Práci doporučuji k přijetí a navrhuji hodnocení 2.

V Jablonci nad Nisou, dne 20. 06. 2020

MgA. Jakub Chuchlík